

ΟΔΟΥ

ΑΡΗ 311 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : ΜΑΡΙΑ ΦΙΛΟΚΥΠΡΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: Α. ΙΩΑΝΝΟΥ, Μ. ΠΟΥΛΛΙΚΑ , Κ. ΚΑΛΛΗ, Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ , Ε. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Αντικείμενο μελέτης αποτελεί το χωριό Οδού, το οποίο βρίσκεται στην επαρχία Λάρνακας. Από την πρώτη στιγμή που φτάσαμε, διαπιστώσαμε ότι πρόκειται για έναν μικρό και ήσυχο οικισμό με λίγα σπίτια, πολλά από τα οποία διατηρούν τη παραδοσιακή τους αρχιτεκτονική, δημιουργώντας έτσι μια ιδιαίτερη αίσθηση του παρελθόντος. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας, παρατηρήσαμε διάφορα στοιχεία που αφορούν την τυπολογία και τη μορφή των κατοικιών, την κλίση και τη γεωμορφολογία του χωριού. Εντυπωσιάστηκαμε από τη συνεχόμενη κλίση του εδάφους και τα στενά, πλακόστρωτα δρομάκια που διατρέχουν όλη την περιοχή. Στο κέντρο του χωριού, βρίσκεται ο πυρήνας της κοινότητας, με την πλατεία και το παραδοσιακό καφενείο, όπου οι κάτοικοι συναντιούνται και ανταλλάσσουν καθημερινές ιστορίες.

ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΧΩΡΙΟΥ

Το χωριό Οδού βρίσκεται στην επαρχία Λάρνακας της Κύπρου, περίπου 50 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης της Λάρνακας. Είναι χτισμένο στους πρόποδες της οροσειράς του Τροόδους, σε υψόμετρο 850 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Το χωριό συνορεύει με τις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού.

Η Οδοΰ είναι ένας μικρός οικισμός χτισμένος στα 850 μέτρα υψόμετρο, με παλιά πετρόκτιστα αλλά και νέα οικήματα, βρύσες και στενά ανηφορικά σοκάκια.

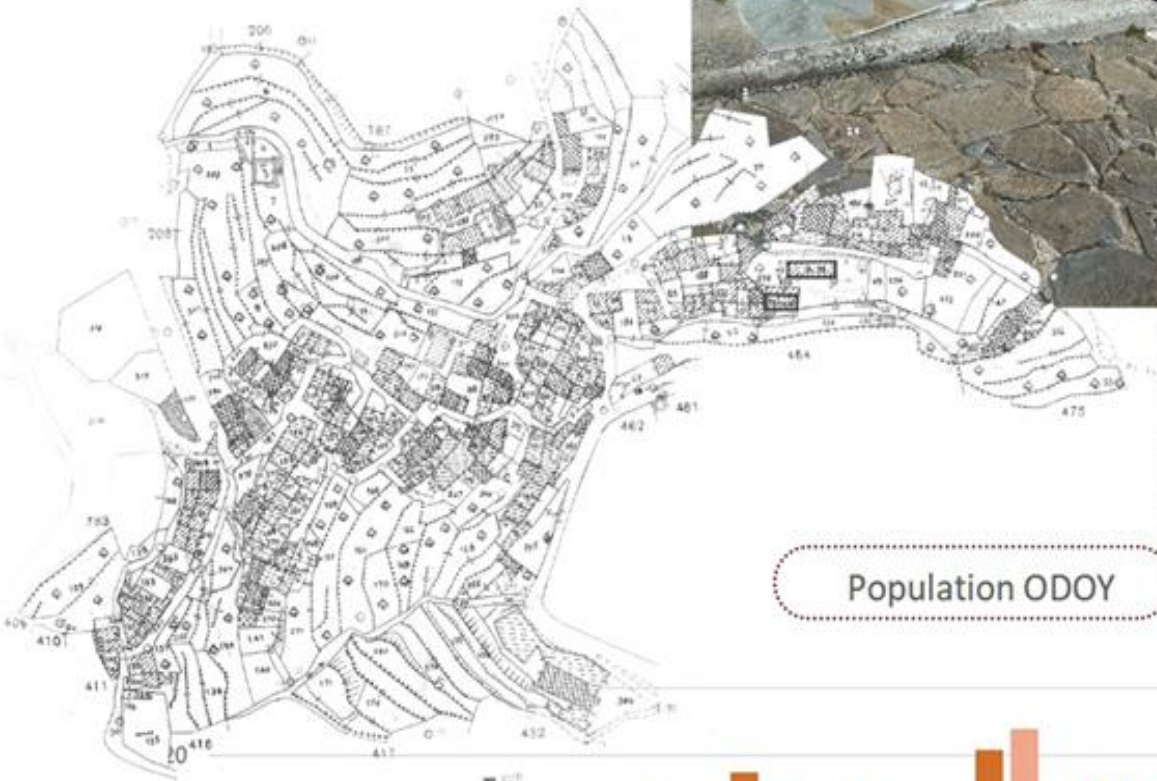
ΟΔΗΟΥ

4317901 310CK 01

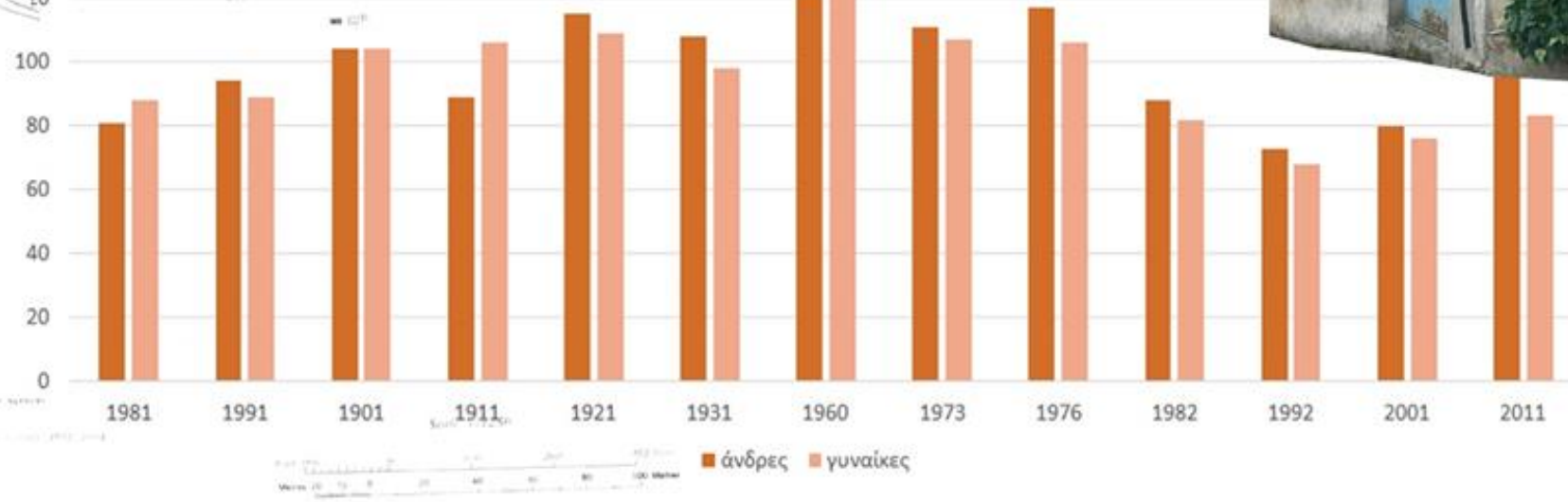
Η ονομασία του χωριού: Το όνομά του χωριού προέρχεται από την ελληνική λέξη «οδός» και είναι κατάλοιπο της Βυζαντινής Περιόδου κατά την οποία η οδική αρτηρία του ρωμαϊκού οδικού δικτύου της Κύπρου περνούσε μέσα από το χωριό, το οποίο βρισκόταν σε κεντρικό δρόμο, για αυτόν τον λόγο το χωριό ονομάστηκε «οδός – οδού».

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΥΛΙΚΑ : 1. ΠΕΤΡΑ

Population ODOY

Τα σπίτια διώροφα και τα περισσότερα με κεραμίδια. Τα πιο παλιά κτισμένα με πέτρα. Οι δρόμοι στενοί και πολύ έως έντονα ανηφορικοί σε οδηγούν στις μικρές γειτονιές

3. ΚΕΡΑΜΙΔΙ

2. ΠΛΙΘΑΡΙ

Η ύπαρξη στην περιφέρεια της Οδοΰς, της εταιρείας φρουτοπαραγωγών και των εγκαταστάσεων της, συντέμνει στην ανάπτυξη και ευημερία.

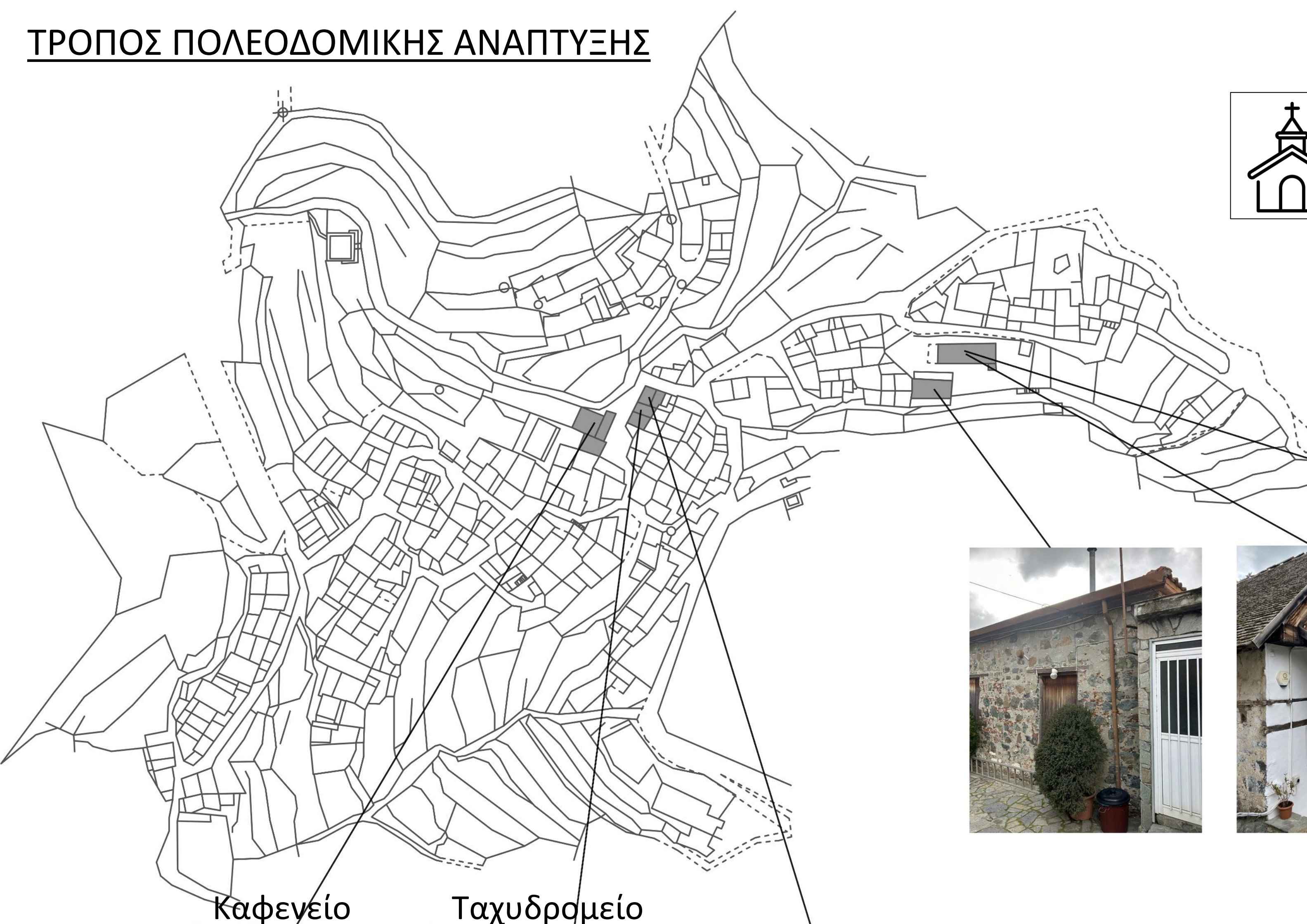
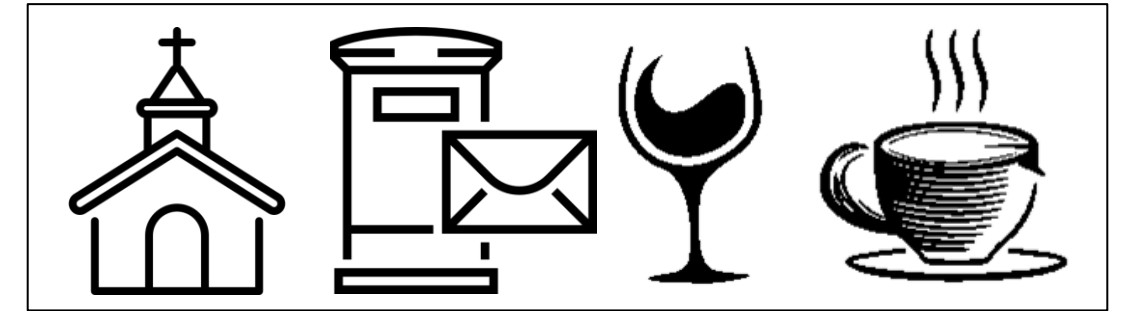

Στην Οδοΰ, όπου κατά το παρελθόν ανθούσε η καλαθοπλεκτική και οι παραδοσιακές ξύλινες σκάφες για το ζύμωμα του ψωμιού, σήμερα οι μόνιμοι κάτοικοι δεν ξεπερνούν τους 200 και ως επί το πλείστον ασχολούνται με την φρουτοπαραγωγή, τη μελισσοκομία, τις ντομάτες και τις λαχανοκαλλιέργειες.

An aerial photograph of a village nestled in a valley. The village consists of numerous white buildings with red-tiled roofs, clustered together. The surrounding landscape is lush green, with dense vegetation and terraced fields. In the background, there are several large, rounded mountains under a clear blue sky with a few wispy clouds. The overall scene is bright and sunny.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Εκκλησία Αγίας Μαρίας

Καφενείο

Ταχυδρομείο

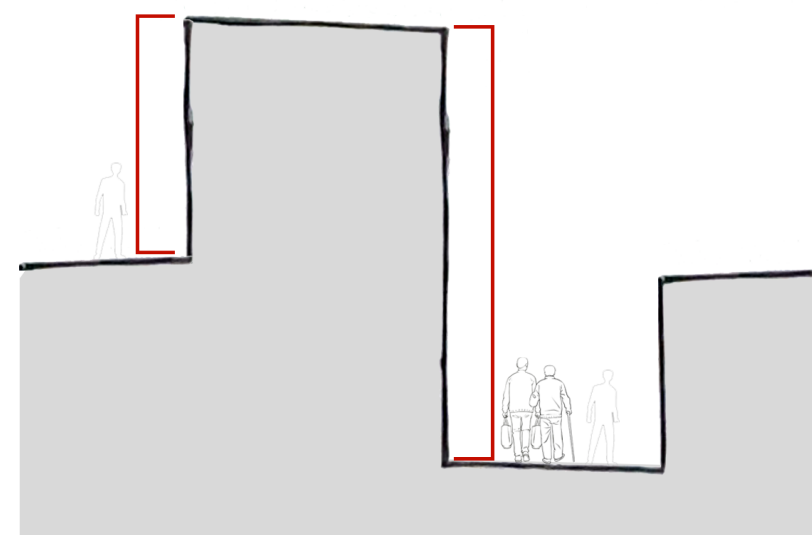
Η εκκλησία και οι δημόσιοι χώροι όπως το καφενείο, το ταχυδρομείο και το οινοποιείο είναι τοποθετημένα στο κέντρο του χωριού και σε επίπεδο έδαφος.

ΔΡΟΜΟΙ

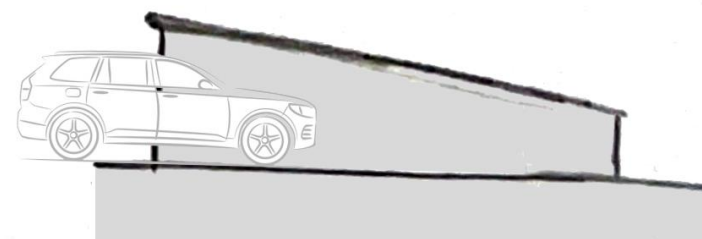

- Οι περισσότεροι δρόμοι του χωριού ιδιαίτερα στον πυρήνα είναι στενοί και με κλίση λόγω του ορεινού χαρακτήρα του χωριού. Δεν παρατηρούνται πεζοδρόμια αφού στο παρελθόν η κίνηση στο χωριό γινόταν χωρίς τη χρήση αυτοκινήτων. (α)
- Έλλειψη πεζοδρομίων
- Τα κτήρια εμφανίζουν διαφορετικό ύψος και διαφορετικό αριθμό ορόφων όταν εφάπτονται με δύο δρόμους (β)

α)

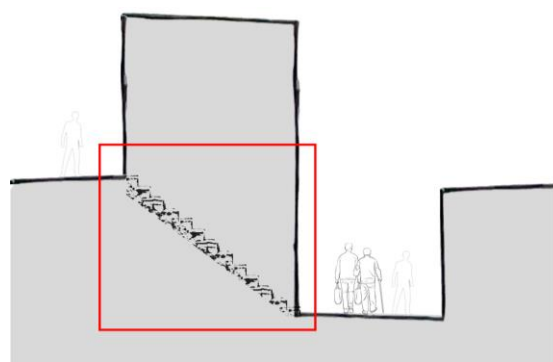
β)

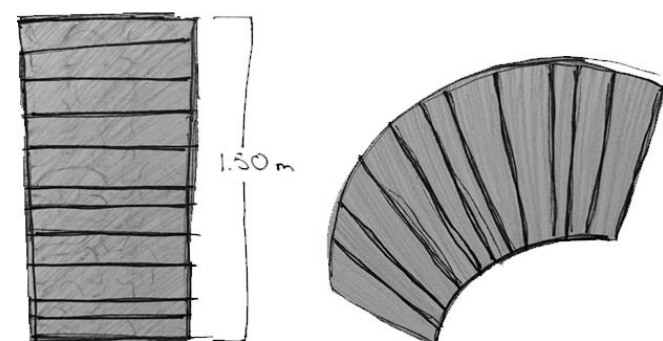
ΣΚΑΛΕΣ

ΟΨΕΙΣ ΣΚΑΛΙΩΝ

ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΣΚΑΛΙΩΝ

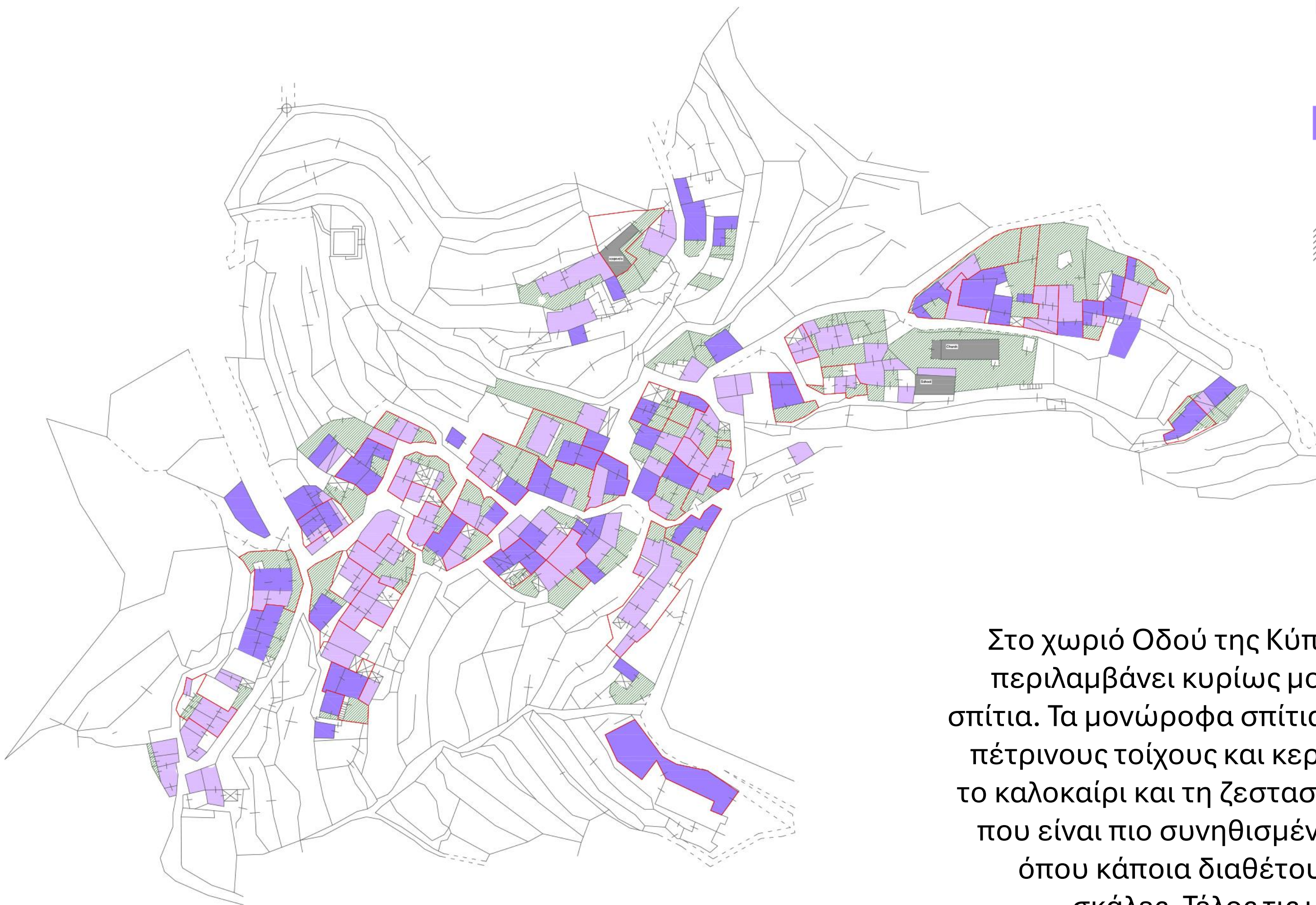

Σε αρκετά σημεία του χωριού παρατηρούνται στενές σκάλες με κάπως απότομη κλίση και άνισα μεταξύ τους σκαλοπάτια που οδηγούν σε διαφορετικές ιδιοκτησίες. Οι σκάλες αυτές που αρχικά ήταν πέτρινες, τώρα είναι επενδεδυμένες με λίθινες πλάκες. Το στοιχείο αυτό αποτελεί χαρακτηριστικό του χωριού και συνδέεται με τον ορεινό χαρακτήρα του.

An aerial photograph of a village nestled in a valley. The village consists of numerous white buildings with red-tiled roofs, scattered across a green, hilly landscape. In the background, there are large, rugged mountains under a clear blue sky with a few wispy clouds. The overall scene is bright and sunny.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΤΗΡΙΟΥ / ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΥΨΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

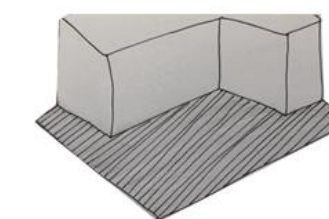
Μονώροφο

Διώροφο

Αυλή

Στο χωριό Οδού της Κύπρου, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική περιλαμβάνει κυρίως μονώροφα και διώροφα πετρόκτιστα σπίτια. Τα μονώροφα σπίτια είναι συνήθως μικρά, με χοντρούς πέτρινους τοίχους και κεραμοσκεπή, διατηρώντας τη δροσιά το καλοκαίρι και τη ζεστασιά τον χειμώνα. Τα διώροφα σπίτια, που είναι πιο συνηθισμένα στα κεντρικά σημεία του χωριού, όπου κάποια διαθέτουν ξύλινα μπαλκόνια και εσωτερικές σκάλες. Τέλος τις μεγάλες αυλές, συχνά τις βρίσκουμε πλακοστρωμένες ή χωμάτινες.

ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΣΠΙΤΙΩΝ

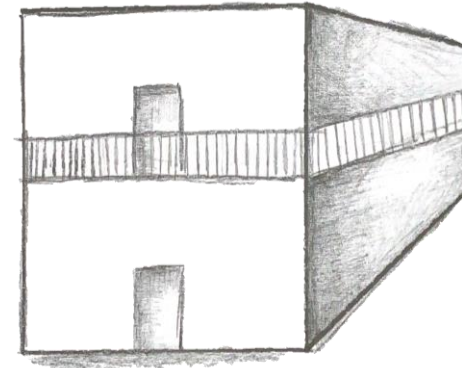
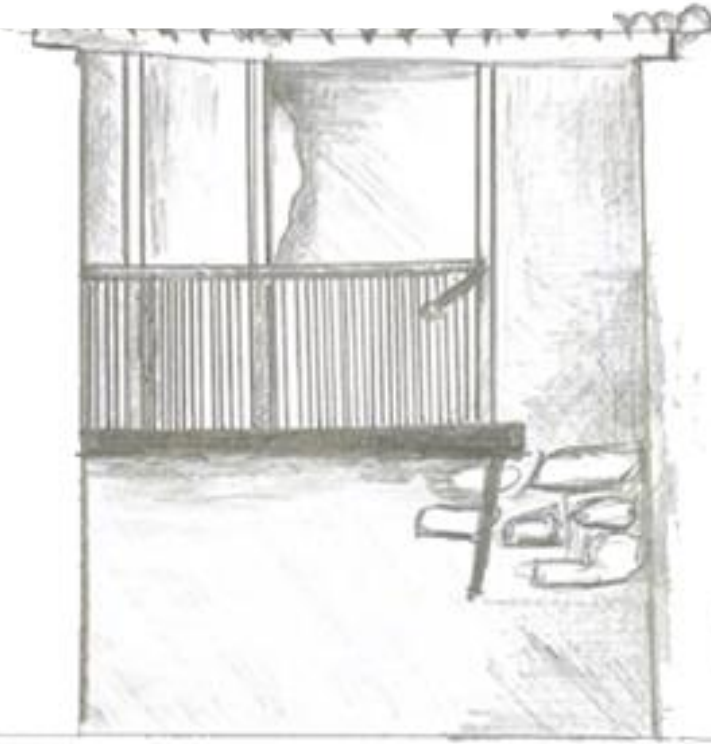
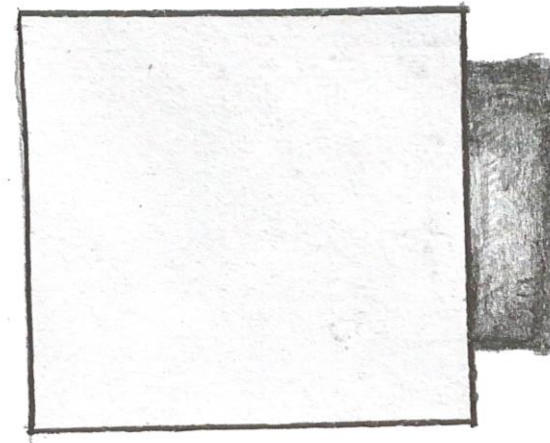
ΕΞΟΣΤΩΝ

Στο χωριό μας εντοπίζονται 2 είδη εξώστων.

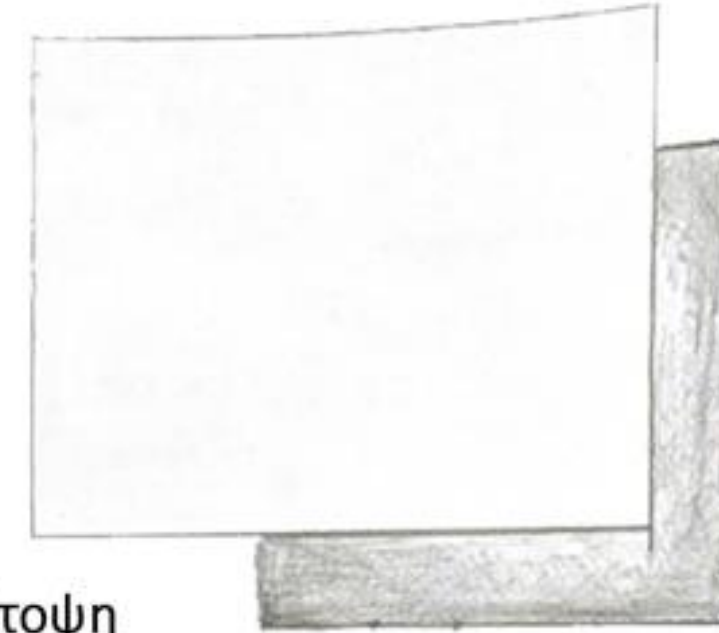
Το δεύτερο είδος είναι οι εξώστες σε σχήμα Γ, που εντοπίζεται πιο σπάνια

Το πρώτο είδος που εντοπίζεται είναι οι γραμμικοί εξώστες, οι οποίοι είναι και οι πιο συνηθισμένοι στο χωριό μας.

κάτοψη

κάτοψη

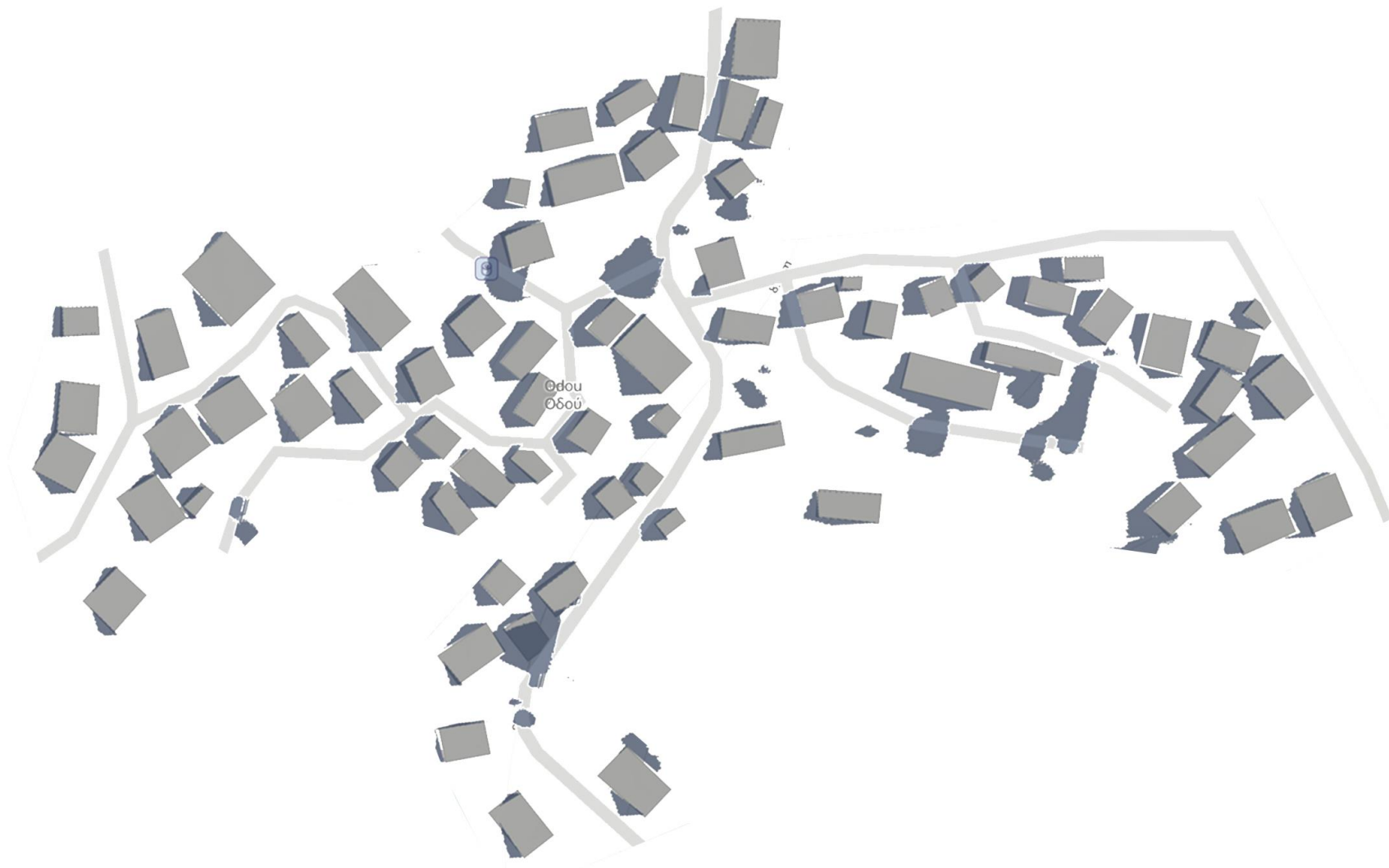
Γ
Ρ
Α
Μ
Μ
Ι
Κ
Ο
Ι
Ε
Ξ
Ω
Σ
Τ
Ε
Σ

Ε
Ξ
Ω
Σ
Τ
Ε
Σ
Ε
Ξ
Χ
Η
Μ
Α
Γ

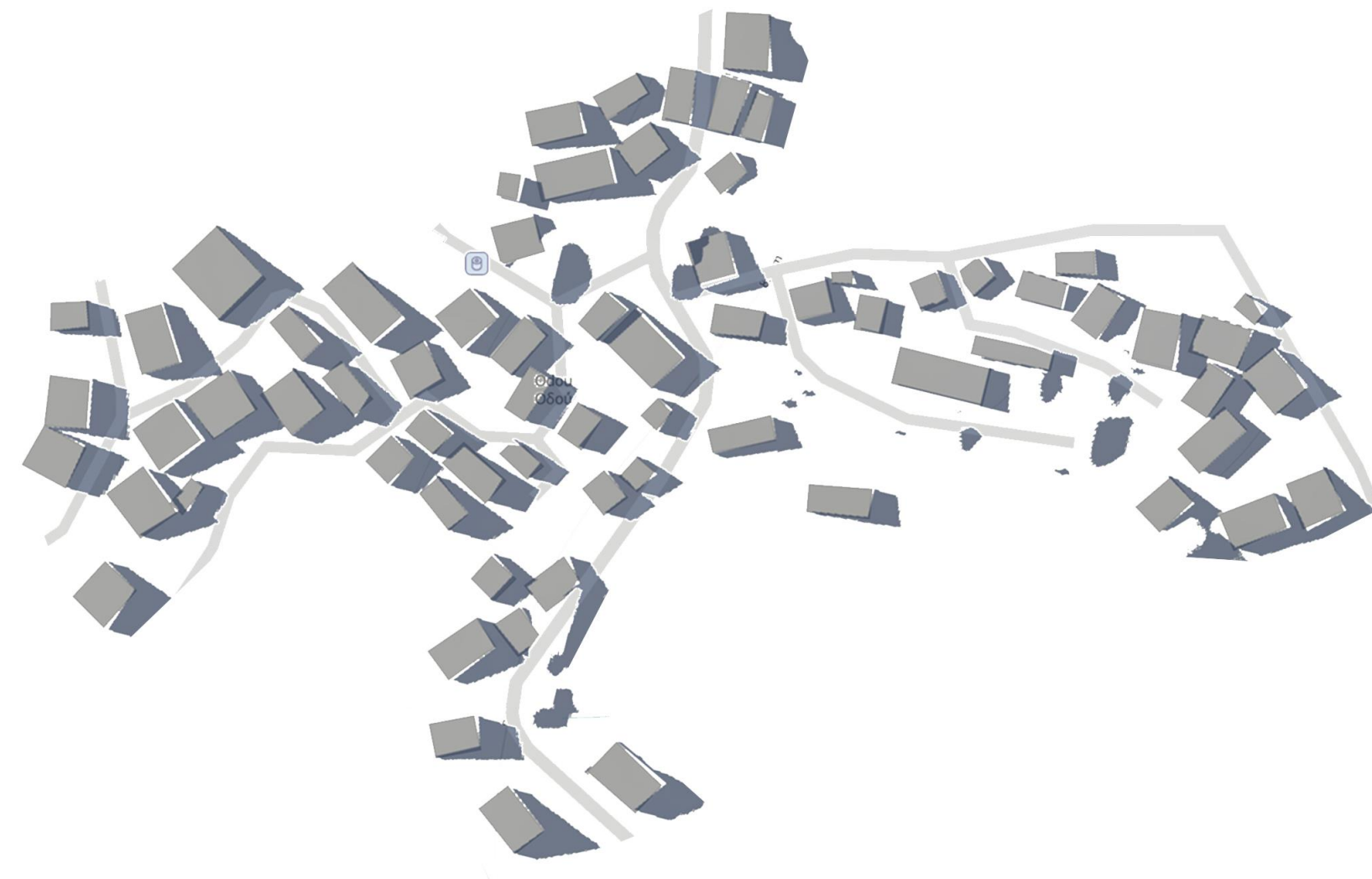
ΑΝΓΝΩΡΙΣΗ ΕΞΩΣΤΩΝ

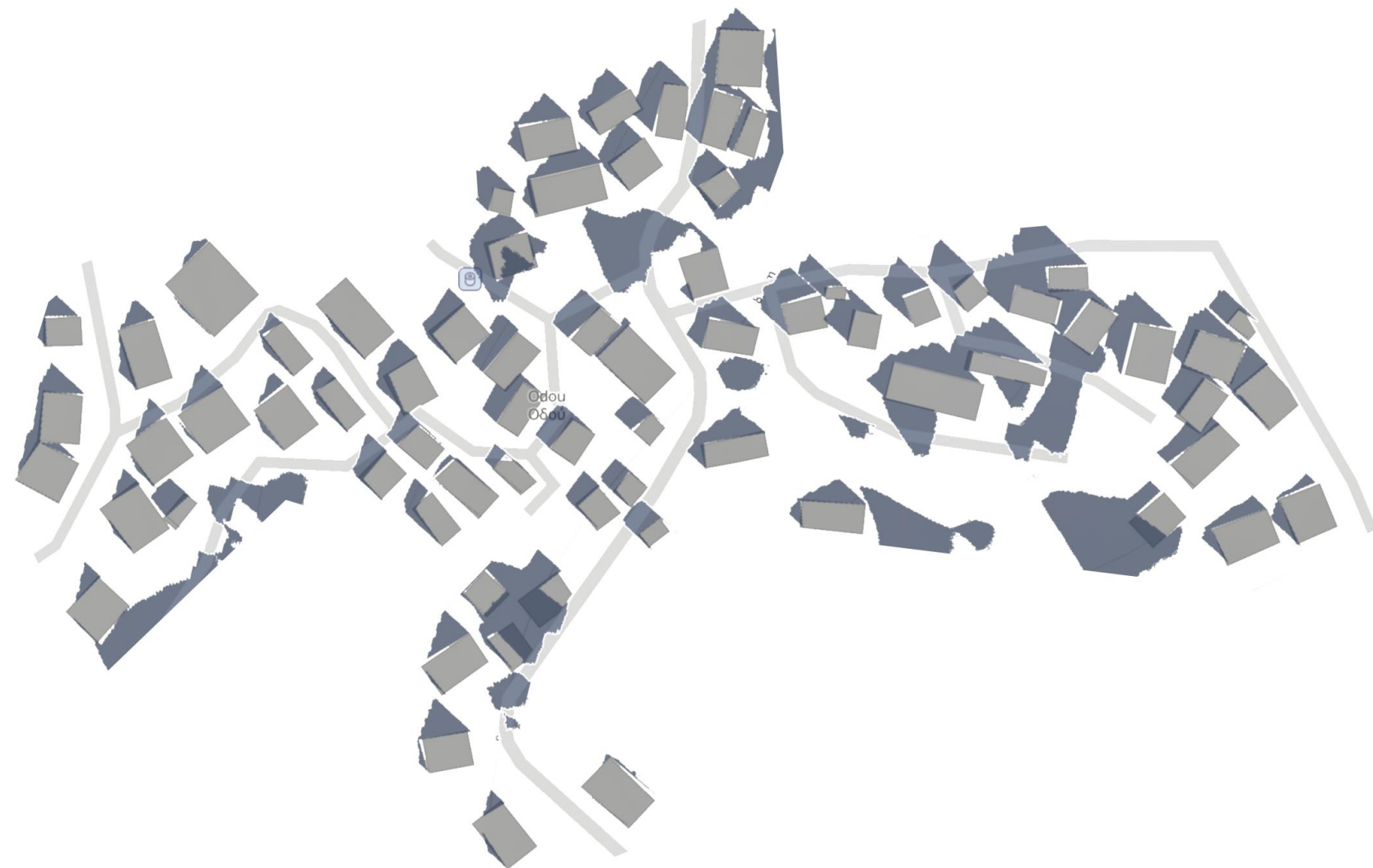
ΚΙΝΗΣΗ ΗΛΙΟΥ

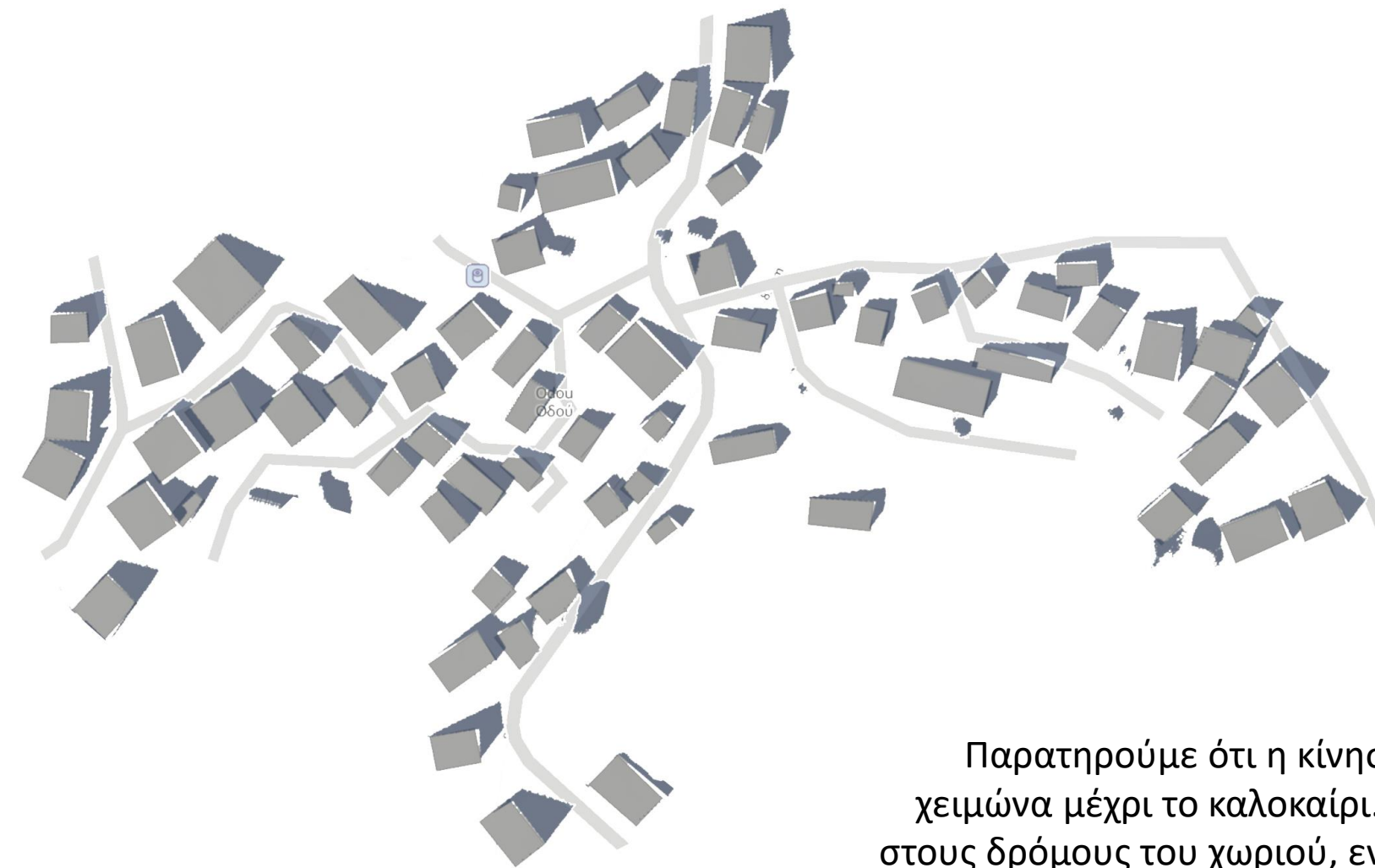
16 JULY 10:00

16 JULY 17:00

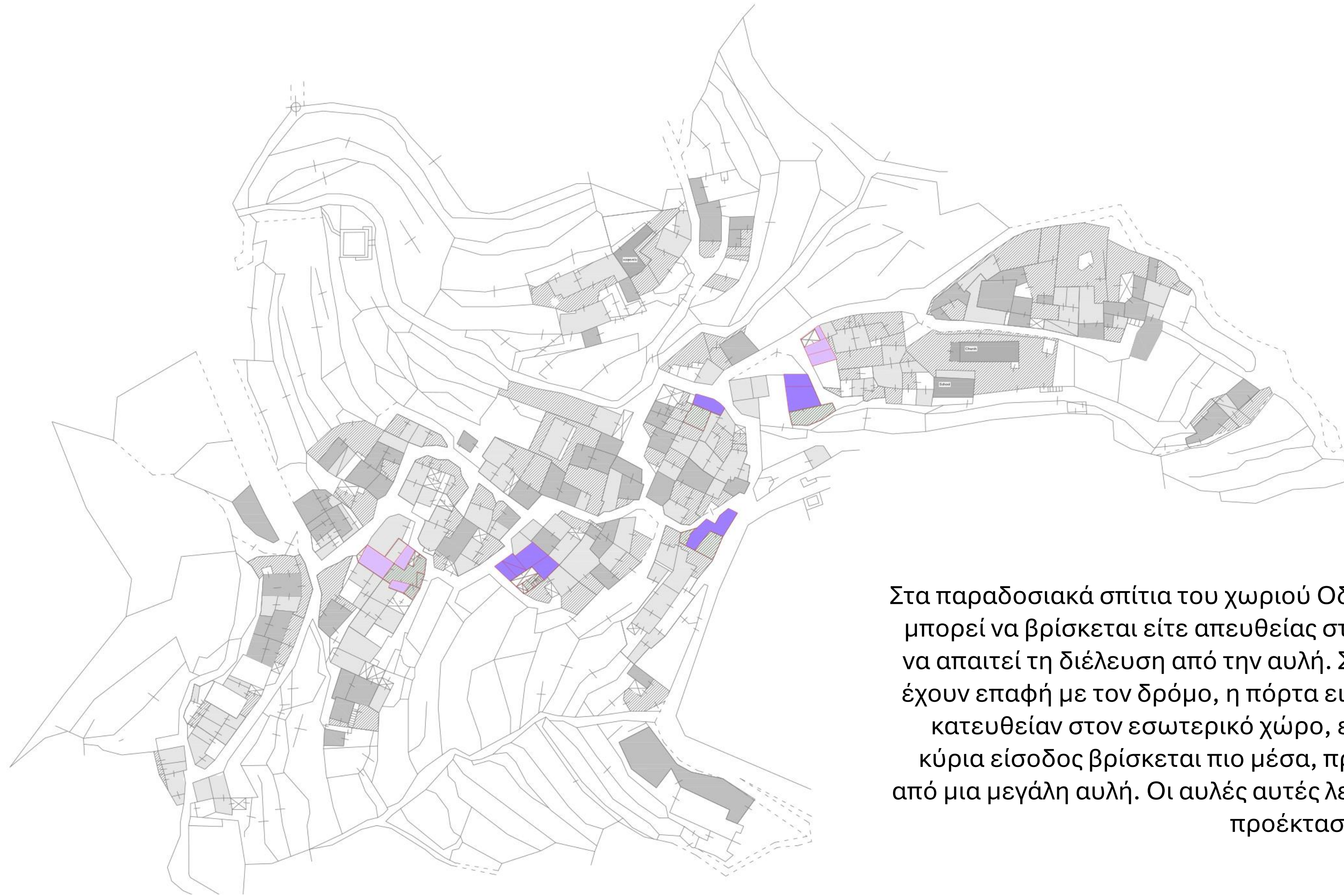
25 NOV 10:00

25 NOV 17:00

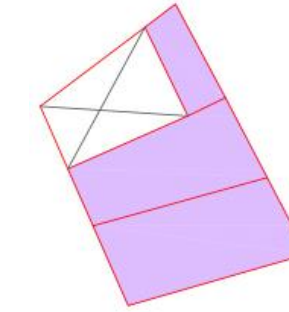
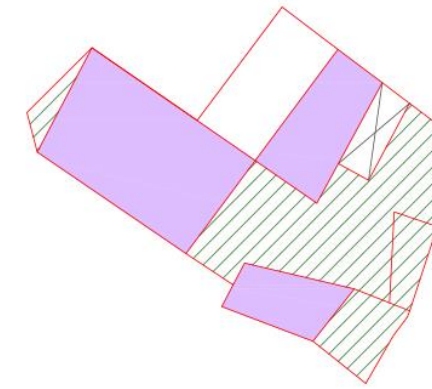
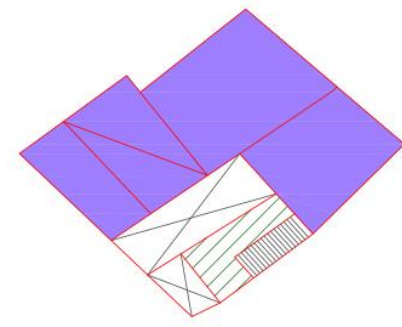
Παρατηρούμε ότι η κίνηση του ήλιου διαφέρει από τον χειμώνα μέχρι το καλοκαίρι. Τον χειμώνα ο ήλιος δισδύει στους δρόμους του χωριού, ενώ το καλοκαίρι τα σπίτια κατά μήκος του δρόμου αποκώπτουν τον ήλιο. Έτσι βλέπουμε τον βιοκλιματικό ρόλο της διάταξης του χωριού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ

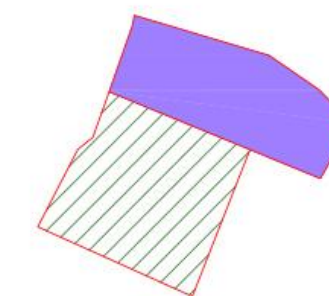
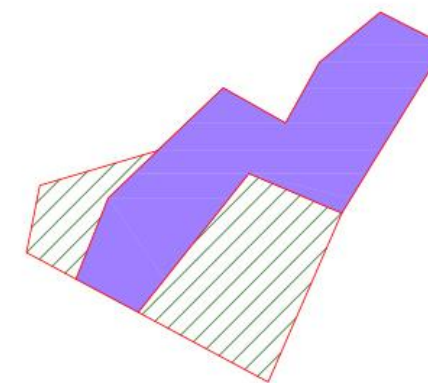
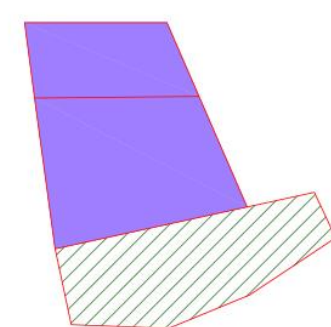

Στα παραδοσιακά σπίτια του χωριού Οδού, η είσοδος μπορεί να βρίσκεται είτε απευθείας στον δρόμο είτε να απαιτεί τη διέλευση από την αυλή. Στα σπίτια που έχουν επαφή με τον δρόμο, η πόρτα εισόδου ανοίγει κατευθείαν στον εσωτερικό χώρο, ενώ σε άλλα, η κύρια είσοδος βρίσκεται πιο μέσα, προστατευμένη από μια μεγάλη αυλή. Οι αυλές αυτές λειτουργούν ως προέκταση του σπιτιού.

Είσοδος στο δρόμο

Είσοδος από αυλή

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ

Η κυπριακή παραδοσιακή αρχιτεκτονική διαμορφώθηκε από τα τοπικά υλικά, προσφέροντας αντοχή και φυσική προσαρμογή στο κλίμα. Το πλινθάρι, η πέτρα της περιοχής και το τουβλάκι συνδυάζονται για να δημιουργήσουν δομές που αντανακλούν την ιστορία και την αισθητική του τόπου.

ΠΛΙΝΘΑΡΙ

Σύνθεση: Φτιάχνεται από μίγμα αργιλοχώματος, άμμου, νερού και μερικές φορές άχυρου για ενίσχυση.

Κατασκευή: Πλάθεται σε καλούπια, στεγνώνει στον ήλιο και στη συνέχεια χρησιμοποιείται για την τοιχοποιία.

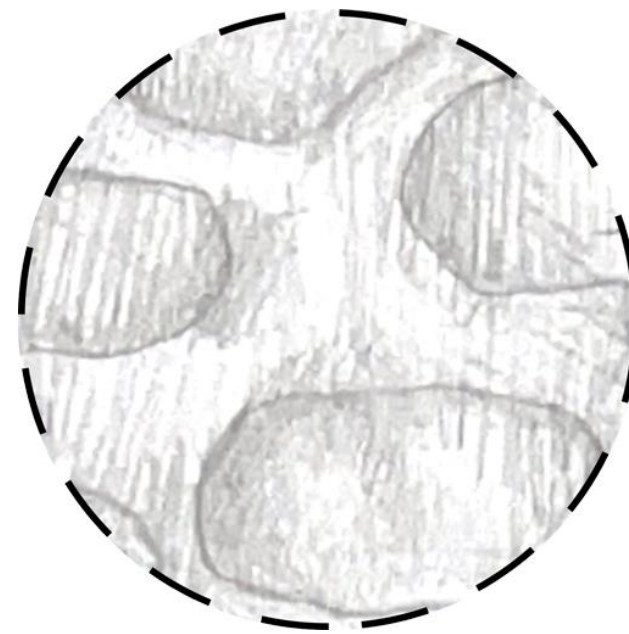
Ιδιότητες: Έχει μεγάλη θερμοχωρικότητα που έχει ως αποτέλεσμα την διατήρηση της δροσιάς το καλοκαίρι και της ζέστης τον χειμώνα.

Πλεονεκτήματα: Οικονομικό, οικολογικό, εύκολο στην κατασκευή και προσφέρει άνετο εσωτερικό μικροκλίμα.

Μειονεκτήματα: Είναι ευάλωτο στο νερό και τη διάβρωση, γι' αυτό συχνά σοβατίζεται ή καλύπτεται με ασβέστη και τοποθετείται σε λίθινη βάση.

ΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

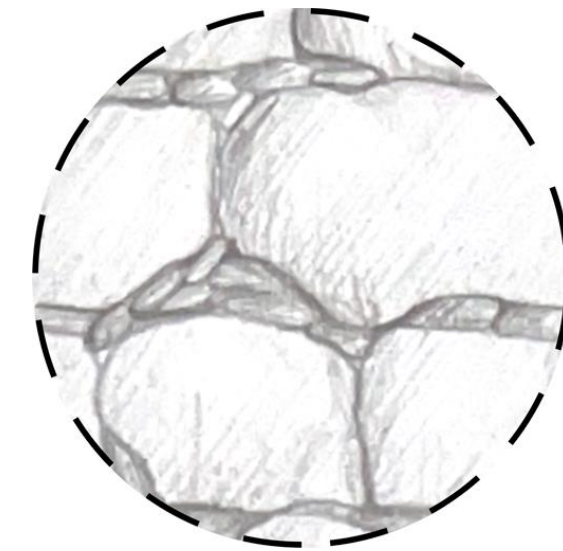
ΠΥΡΙΓΕΝΗ ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ:

- **Ιδιότητες:** Σκληρό και ανθεκτικό υλικό, με μεγάλη διάρκεια ζωής.
- **Πλεονεκτήματα:** Καλή θερμοχωρητικότητα, αντοχή στις καιρικές συνθήκες, προσδίδει αισθητική αξία.
- **Μειονεκτήματα:** Απαιτεί μεγαλύτερο κόστος και εξειδικευμένη εργασία για την εξόρυξη και το χτίσιμο.

ΠΕΤΡΑ ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΟ ΤΟΥΒΛΑΚΙ ΣΤΟ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ:

Χρήση κοκκινοχώματος (που έχει οξείδιο του σιδήρου) ή κόκκινων ψημένων τουβλακίων ως διακοσμητικές ή δομικές ενισχύσεις ανάμεσα στις στρώσεις πέτρας.

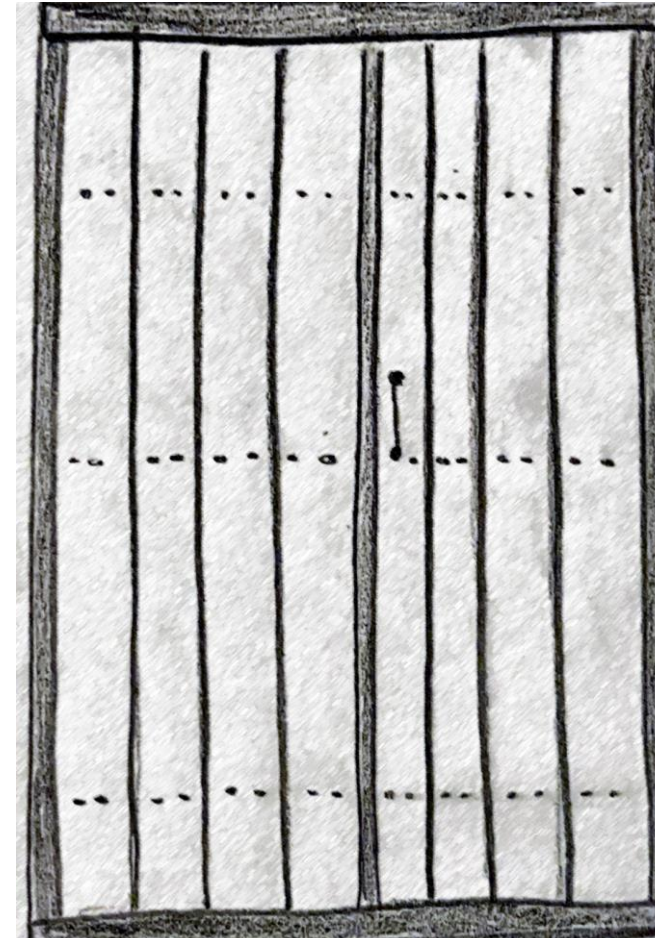
ΤΟΥΒΛΑΚΙ

Το τουβλάκι (ψημένο τούβλο) εισήχθη αργότερα και χρησιμοποιήθηκε ευρέως στις πιο σύγχρονες εκδοχές της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.

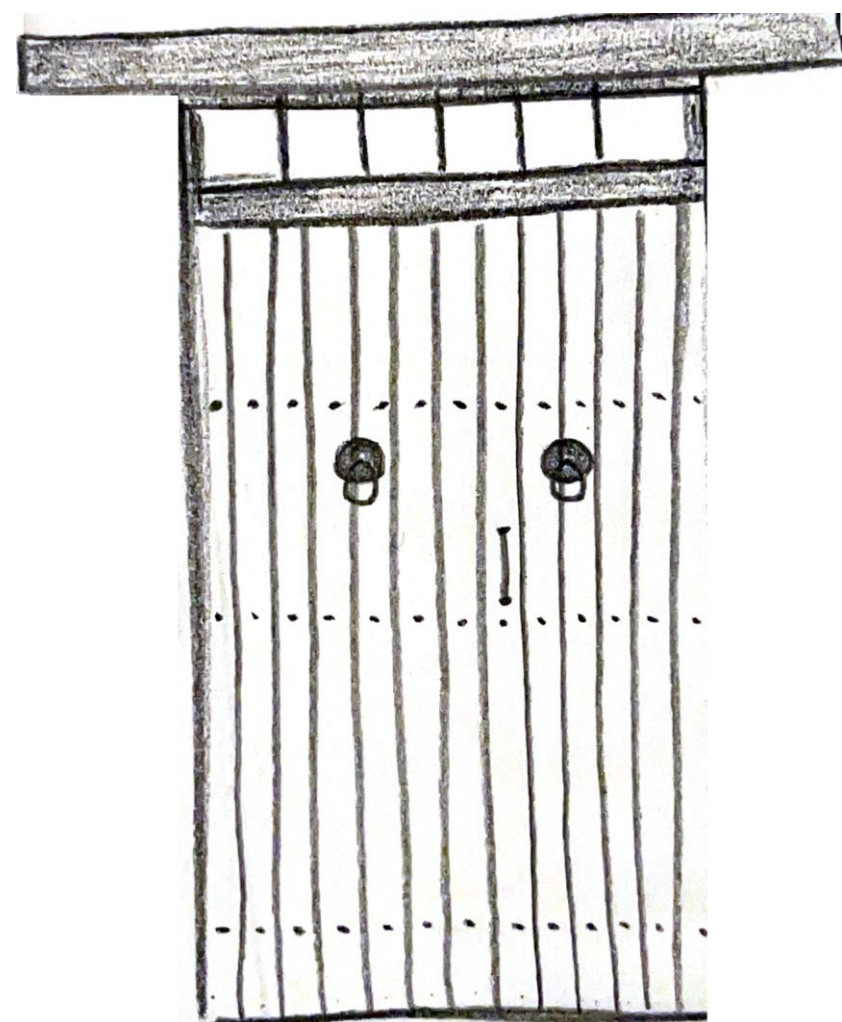
- **Σύνθεση**: Κατασκευάζεται από ψημένο άργιλο σε υψηλές θερμοκρασίες.
- **Ιδιότητες**: Είναι πιο ανθεκτικό από το πλινθάρι και πιο εύκολο στη χρήση από την πέτρα.
- **Πλεονεκτήματα**: Μεγάλη μηχανική αντοχή, ανθεκτικότητα στην υγρασία, τυποποιημένες διαστάσεις που διευκολύνουν την κατασκευή.
- **Μειονεκτήματα**: Έχει πιο λίγη θερμοχωρικότητα σε σχέση με το πλινθάρι και την πέτρα.

ΠΟΡΤΕΣ

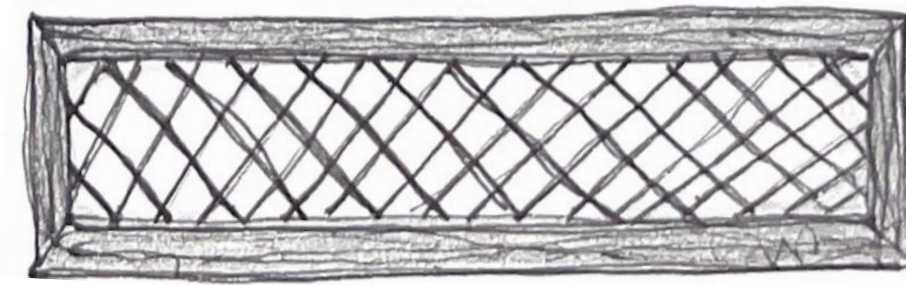
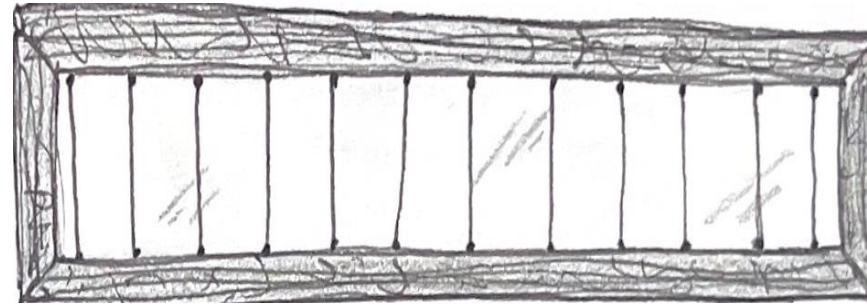

Οι περισσότερες θύρες στο χωριό είναι ορθογώνιες με οριζόντιο ξύλινο ανώφλι και δύο ξύλινα σανιδωτά φύλλα. Σε μερικές περιπτώσεις εντοπίζονται στο άνω μέρος φεγγίτες.

- Ξύλινες πόρτες
- Δίφυλλές πόρτες
- Πόρτα εισόδου στο δωμάτιο ή πόρτα είσοδο στην αυλή
- Στενές και φαρδιές πόρτες

ΦΕΓΓΙΤΕΣ

Φεγγίτες μακρόστενοι στο άνω μέρος των θυρών με σιδεριές

ΑΡΣΕΡΕΣ

Αρσέρες που χωροθετούνται στο άνω μέρος της τοιχοποιίας σε κάποιες περιπτώσει πάνω από ανοίγματα

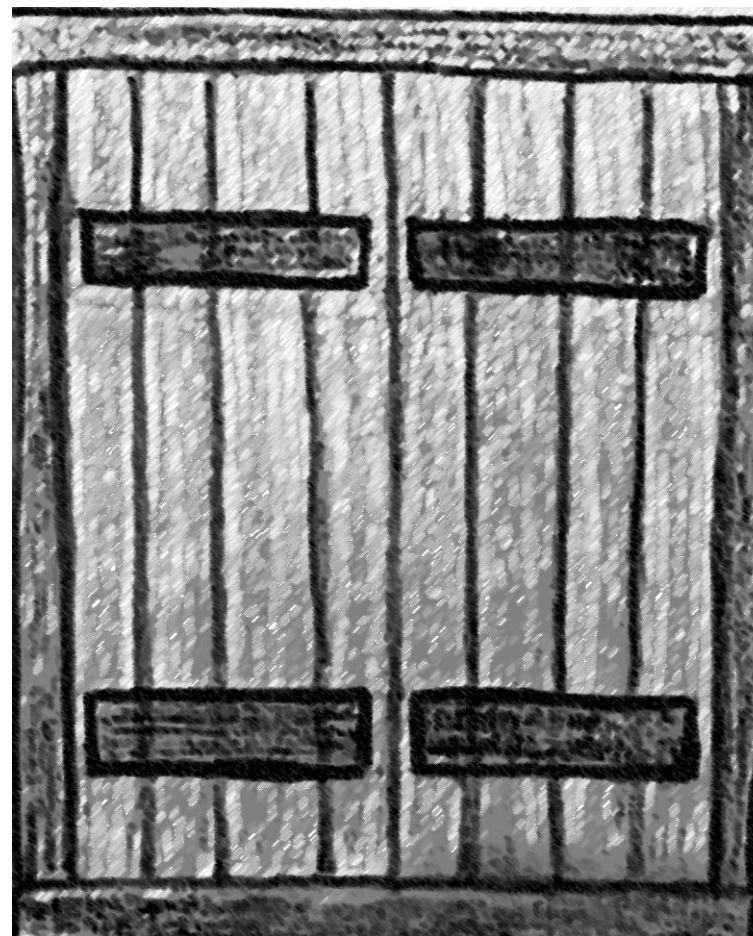
Αρσέρες με διακόσμηση

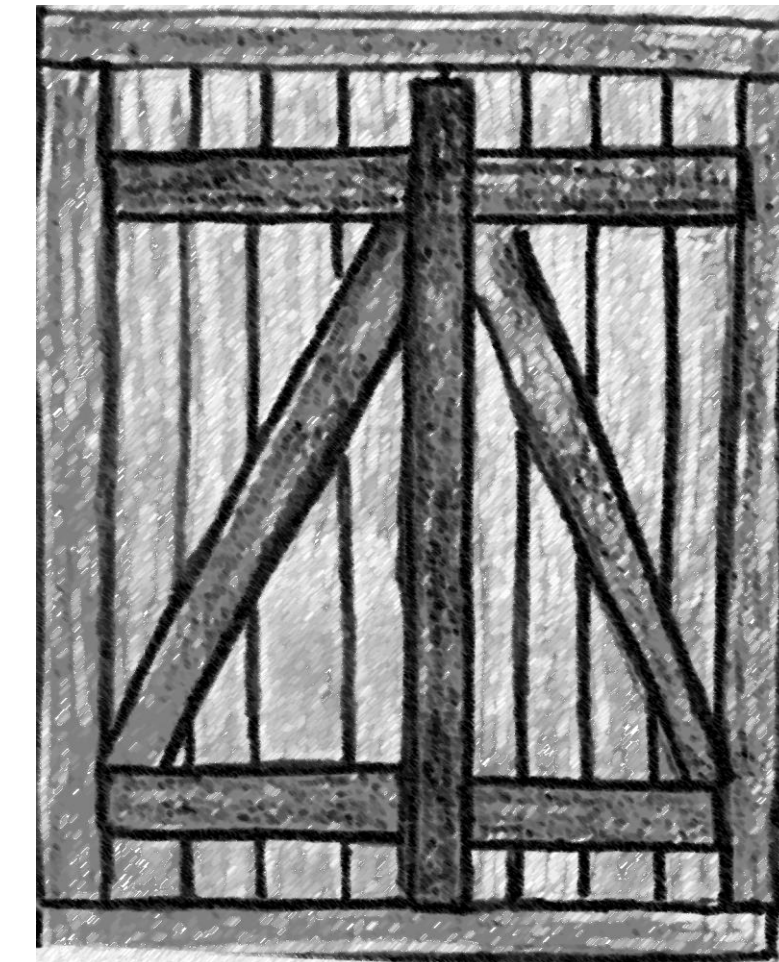
ΠΑΡΑΘΥΡΑ

Παράθυρο με περσίδες

Τυπικό σανιδωτό παράθυρο

Τυπικό παράθυρο με επιπρόσθετο ξύλο για στήριξη

Γενικο σχολιοοο

ΕΙΔΗ ΣΤΕΓΗΣ

ΚΕΚΛΙΜΕΝΗ ΣΤΕΓΗ

Κεκλιμένη (Κεραμοσκεπή) Στέγη: Κυρίως σε σπίτια από τις **ορεινές περιοχές**. Αποτελείται από **ξύλινα δοκάρια και κεραμίδια**, συνήθως με κλίση.

Παρέχει καλύτερη **απορροή του νερού** της βροχής, κάτι χρήσιμο σε περιοχές με μεγαλύτερες βροχοπτώσεις.

ΕΠΙΠΕΔΗ (ΔΩΜΑ) ΣΤΕΓΗ

Επίπεδη (Δώμα) Στέγη: Κατασκευάζεται από ξύλινα **οριζόντια δοκάρια** πάνω στα οποία **εδράζονται καλάμια ή σανίδια** και στη συνέχεια καλύπτεται με στρώσεις από **χώμα**.

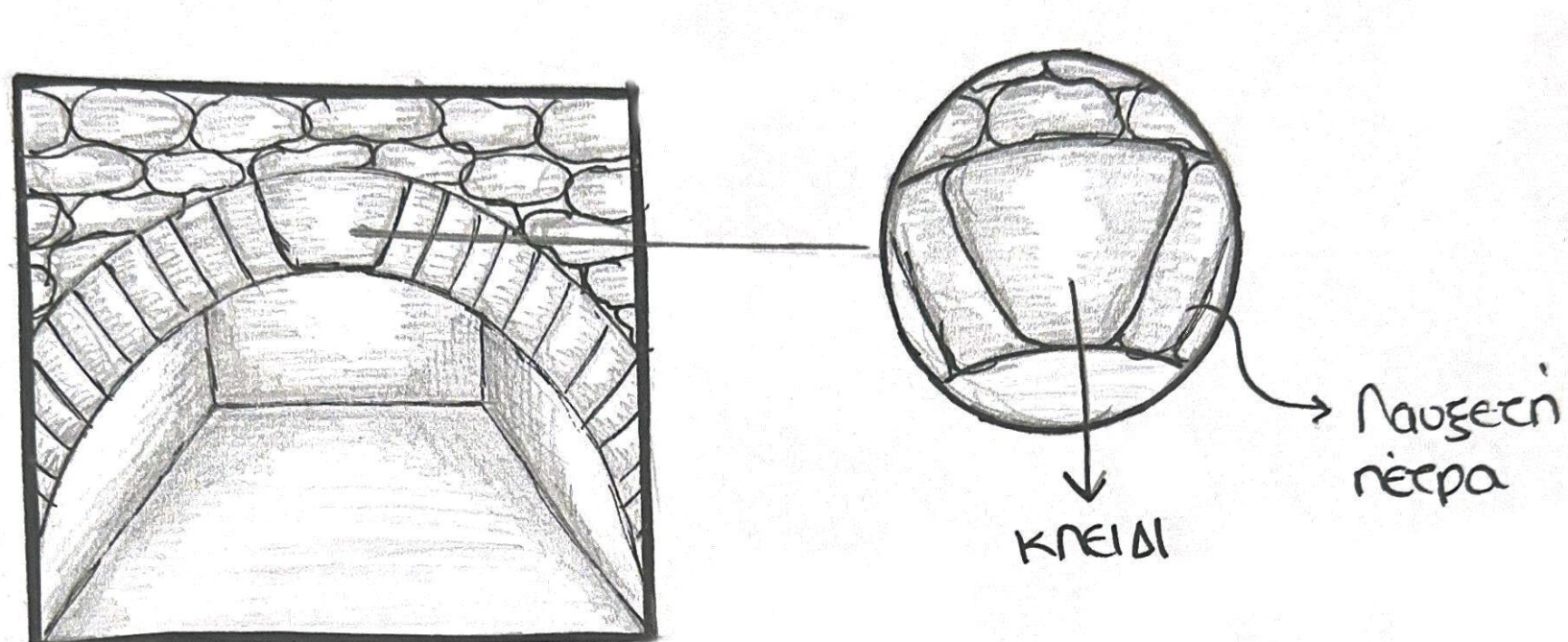
Από πάνω προστίθεται ένα **μείγμα λάσπης και αργίλου**, το οποίο συμπιέζεται για στεγανότητα.

ΕΙΔΗ ΚΑΜΑΡΑΣ

ΚΑΜΑΡΕΣ ΜΕ ΚΛΕΙΔΙ ΑΠΟ ΤΟΥΒΛΑΚΙ

Αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και χρήση της γίνεται κυρίως στο εσωτερικό των σπιτιών σε δίχωρα δωμάτια με κεντρική καμάρα, η οποία προσφέρει επιπλέον πλάτος και ύψος στον χώρο.

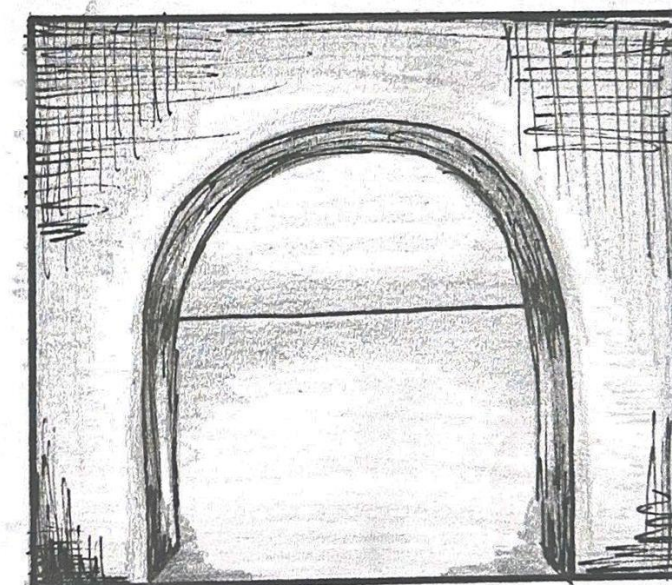

Βοηθά στη στατική ενίσχυση των κτιρίων, επιτρέποντας την κατασκευή μεγαλύτερων και πιο ευρύχωρων δωματίων.

ΚΑΜΑΡΕΣ ΜΕ ΟΠΤΟΠΛΙΝΘΟ

ΥΛΗΚΟΤΗΤΑ:
Οπτοπλινθος : Είναι το κύριο υλικό των καμάρων, καθώς προσφέρει αντοχή και ευκολία στη λάξευση. Είναι ιδιαίτερα διαδομένος στην Κύπρο λόγω της ευκολίας με την οποία κόβεται και διαμορφώνεται.

Λάσπη και ασβεστοκονίαμα: Χρησιμοποιείται ως συνδετικό υλικό ανάμεσα στις πέτρες. Παρέχει αντοχή και επιτρέπει στη δομή να "αναπνέει", συμβάλλοντας στη ρύθμιση της υγρασίας.

Η επίσκεψή μας στο χωριό Οδού μας προσέφερε μια μοναδική ευκαιρία να γνωρίσουμε την παραδοσιακή κυπριακή ζωή και αρχιτεκτονική σε ένα αυθεντικό και ήρεμο περιβάλλον. Μέσα από την εξερεύνηση του χωριού, κατανοήσαμε πώς η φύση και οι τοπικές συνθήκες έχουν διαμορφώσει τη ζωή και την αρχιτεκτονική του οικισμού. Η Οδού αποτελεί έναν τόπο όπου η παράδοση συναντά τη σύγχρονη ζωή, και αποτελεί ένα παράδειγμα για το πώς οι παραδοσιακοί οικισμοί παραμένουν ζωντανοί και σχεδόν ανέγγιχτοι από τον χρόνο, και αυτό εντοπίζουμε μέσα από κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του χωριού, όπως οι χαμηλωμένες καμάρες στα δίχωρα με τουβλάκι, τα γωνιακά μπαλκόνια που εντοπίζουμε στα σπίτια καθώς επίσης και η χρήση τοπικών παραδοσιακών υλικών, όπως το πλυνθάρι για την κατασκευή των σπιτιών. Η εμπειρία αυτή μας θυμίζει τη σημασία της διατήρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

- Οδου Village. Οδού: Ένας παραδοσιακός οικισμός της Κύπρου. Διαθέσιμο στο: <https://gr.odouvillage.com/> [Πρόσβαση: 28 Μαΐου 2025].
- Βικιπαίδεια. Οδού. Διαθέσιμο στο: <https://el.wikipedia.org/wiki/Οδού> [Πρόσβαση: 28 Μαΐου 2025].
- Wiz Guide. (2022). Roadtrip στο χωριό Οδού. Διαθέσιμο στο: <https://cyprus.wiz-guide.com/blogs/roadtrip-sto-xorio-odoy/2937> [Πρόσβαση: 28 Μαΐου 2025].
- Πολυγνώστης. Οδού. Στην Κυπριακή Ψηφιακή Εγκυκλοπαίδεια. Διαθέσιμο στο: <https://www.polignosi.com/cgi-bin/hweb?-A=8164&-V=limmata> [Πρόσβαση: 28 Μαΐου 2025].
- ΕΜΠ – ΣΑΜ. Ανάλυση παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στον οικισμό Οδού. Διαθέσιμο στο: <http://5a.arch.ntua.gr/project/12928/13159> [Πρόσβαση: 28 Μαΐου 2025].